

Sygn. akt XII Ga 452/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XII Gospodarczy Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Ewa Górniak

Sędzia SO Jolanta Safader – Skwarlińska (spr.)

Sędzia SO Grażyna Tarkowska

Protokolant starszy sekretarz sądowy Elżbieta Rochowicz

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.

przeciwko E. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku

z dnia 18 kwietnia 2013r., sygn. akt IV GC 115/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. na rzecz pozwanej E. Z. kwotę 1.200,- (jeden tysiąc) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt XII Ga 452/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. przeciwko E. Z. o zapłatę kwoty 10.537,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2011r do dnia zapłaty, sygn. akt IV GC 115/12/KM, oddalił powództwo (punkt I wyroku) oraz zasądził od powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. na rzecz pozwanej E. Z. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II wyroku).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie ustalonego w następujący sposób stanu faktycznego. Powód Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. zawarł w dniu 29 grudnia 2007 r. z B. K. oraz pozwaną E. Z. prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą Centrum (...) s.c. w G. umowę najmu lokalu użytkowego o łącznej powierzchni 303,40 m² położonego w G. przy ulicy (...). Umowa została zawarta na czas określony do dnia 30 czerwca 2017 r., lokal został przez powoda wydany. Pozwana zobowiązała się uiszczać miesięczny czynsz oraz opłaty eksploatacyjne.

Umową cejsji z dnia 29 grudnia 2009 r. wszelkie prawa i obowiązki wynikające z powyższej umowy przeniesiono wyłącznie na pozwaną E. Z. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Niepubliczny (...) w G.. Strony w § 3 ust. 4 umowy postanowiły, iż należność za zużycie energii cieplnej będzie wnoszona w okresie grzewczym i mieć będzie charakter zaliczkowy, natomiast rzeczywiste rozliczenie kosztów zużycia miało następować po zakończeniu roku kalendarzowego i dokonaniu odczytu licznika ciepła - w I kwartale roku następnego. Umowa przewidywała zaliczkę w okresie grzewczym w postaci odczytu licznika - 15 GJ. Aneksiem z dnia 22 września 2010 r. strony ustaliły, że cena jednostkowa za 1 GJ energii cieplnej od dnia 1 października 2010 r. wynosić będzie 60,42 zł. netto plus 22% podatku VAT. Powód dnia 31 grudnia 2010 r. w obecności pozwanej dokonał odczytu licznika ciepła przedmiotowego lokalu, ustalając liczbę zużytych jednostek na 385 GJ. W dniu 5 maja 2011 r. powód obciążył pozwaną fakturą VAT nr (...) w wysokości 10.537,70 zł z tytułu rozliczenia energii cieplnej za 2010 r., wskazując w niej 142,957 GJ w stawce 60,42 zł. netto. Pozwana powyższej faktury VAT nie uregulowała, bowiem zakwestionowała faktyczne zużycie oraz stan instalacji centralnego ogrzewania.

Pismem z dnia 8 czerwca 2011 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 28.441,38 zł, będącej sumą zaległości z tytułu umowy najmu z dnia 29 grudnia 2007 r. Pozwana pismem z dnia 28 czerwca 2011 r. wypowiedziała umowę najmu z zachowaniem terminu wypowiedzenia, a następnie pismem z dnia 25 sierpnia i 13 grudnia 2011 r. wezwała powoda do rozliczenia nakładów poczynionych na przedmiotowy lokal. Powód odmówił zapłaty. Umowa najmu wygasła na skutek wypowiedzenia dnia 31 grudnia 2011 r.

Budynek, w którym znajduje się wynajmowany lokal użytkowy pochodzi z lat 60-tych, podobnie jak inne nieruchomości powoda i ma indywidualny ciepłomierz. Z tego okresu pochodzi też instalacja ciepła w tym budynku. Powód ma własną kotłownię, która zaopatruje jego budynki w energię cieplną. Powód nie modernizował instalacji cieplnej w swoich budynkach, na bieżąco wykonuje prace usprawniające. Pozwana wykonała remont i adaptację lokalu użytkowego na prowadzenie działalności edukacyjnej dla dzieci, m.in. zabudowała stare grzejniki typu fawier, znajdujące się w dużej sali zabaw pod przeszkloną ścianą rozciągającą się na całej długości. Zabudowa grzejników miała z boku okrągłe otwory, zaś na wierzchu - kratkę w podłużnym otworze. Na skutek zgłoszeń pozwanej dotyczących nie utrzymywania temperatury wewnątrz lokalu powód przepłukał instalację, dołożył 3 nowe grzejniki z zaworami do mniejszych, wewnętrznych pomieszczeń. Pracownik powoda w obecności pozwanej lub jej pracownika ostatniego dnia miesiąca spisywał stan indywidualnego licznika energii cieplnej. Pozwana płaciła zaliczki na ogrzewanie w okresie zimowym i zawsze po okresie grzewczym przychodziły korekty, duże rachunki wyrównawcze do dopłaty.

W świetle poczynionych ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że żądanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy zważył, że strony łączyła umowa najmu lokalu użytkowego, na podstawie której powód dochodził od pozwanej zapłaty za zużycie ciepła w lokalu w 2010 r. Sąd Rejonowy miał na uwadze, że pozwana w sprzecznie od nakazu zapłaty przyznała fakt dokonania odczytu licznika ciepła zgodnie z postanowieniami umowy najmu oraz fakt wystawienia faktury, jednak wniosła o oddalenie powództwa w całości, kwestionując je co do zasady, jak i co do wysokości, a nadto – na wypadek uznania, przez Sąd roszczenia powoda za zasadne – podniosła zarzut potrącenia własnej wierzytelności z tytułu nakładów koniecznych poczynionych na przedmiotowy lokal użytkowy.

W ocenie Sądu I instancji wobec zakwestionowania roszczenia zarówno, co do zasady, jak i co do wysokości powód był zobowiązany udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość dochodzonego roszczenia zgodnie z art. 6 k.c. Sąd wskazał, iż zgodnie z umową, powód w celu ustalenia rzeczywistego zużycia ciepła przez pozwaną powinien dokonać odczytu licznika ciepła na koniec 2010 r. Powód taki odczyt ze stanem licznika 385 GJ przedstawił jako załącznik do pozwu. Od tego stanu należało odjąć stan licznika ciepła z daty rozpoczęcia sezonu grzewczego, jednakże – zdaniem Sądu Rejonowego - powód nie wykazał ani tej wartości, ani daty, w której powód rozpoczął sezon grzewczy, aby możliwym było zweryfikowanie ustalonej przez niego w fakturze wartości. Stan licznika energii cieplnej u pozwanej był spisywany każdego ostatniego dnia miesiąca, co wynikało wprost z zeznań świadka I. J., wobec czego powód dysponował odczytami licznika z 2010 r., ale ich nie przedstawił. Zdaniem Sądu Rejonowego nie jest możliwe zweryfikowanie ilości 142,957 GJ z faktury bez początkowej wartości stanu licznika z początku sezonu grzewczego roku 2010 r. ponieważ prawidłowe rozliczenie umowy w tym zakresie wymaga odjęcia od stanu licznika na dzień 31 grudnia 2010 r. stanu

licznika z daty rozpoczęcia sezonu grzewczego. Brak tej wartości. Od tak uzyskanej różnicy należało odjąć zaliczki miesięczne na poczet energii cieplnej pobierane w nieustalonym okresie 2010 r. Nie wiadomo też, kiedy powód zaczął sezon grzewczy.

Dalej Sąd Rejonowy zważył, że zgodnie z umową powód miał rozliczać pozwaną w sezonie grzewczym zaliczkami, tj. rozliczeniem miesięcznym za 15 GJ w ustalonej stawce umownej. Od dnia 01 października 2010r. była to kota 60,42 zł netto plus 22% podatku VAT, przed tą datą była to kwota 57,- zł netto plus podatek VAT, co wynika z aneksu z dnia 22 września 2010r. Ponieważ powód nie przedstawił dowodów, w których miesiącach 2010r. zostały wystawione faktury zawierające zaliczkę na koszt energii cieplnej, to nie wiadomo – zdaniem Sądu Rejonowego – czy wystawione zostały w prawidłowej wysokości i czy pozwana je opłaciła. Zaliczka zgodnie z umową miała stanowić 15 GJ miesięcznie w stawce umówionej, takiego dowodu brak.

Sąd Rejonowy zaznaczył, iż niniejsza sprawa, w której powództwo wniesiono w dniu 19 października 2011r. była rozpoznawana na podstawie przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych (por. art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2011r., Nr 233, poz. 1381), w związku z czym – z uwagi na treść przepisu art. 479¹⁴ § 4 k.p.c., zgodnie z którym do potrącenia w toku postępowania mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami – niedopuszczalnym było prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność wierzytelności pozwanej zgłoszonej do potrącenia. Dlatego też Sąd pierwszej instancji oddalił wnioski pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ciepłownictwa oraz z opinii biegłego rzeczoznawcy (k. 148 akt), jak również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego ds. budownictwa – dodatkowo jako spóźniony (k. 157 akt).

W konsekwencji Sąd Rejonowy na mocy art. 659 k.c. i art. 481 k.c. w zw. z art. 6 k.c. oddalił powództwo w całości, jako nieudowodnione. O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c., uznając stronę powodową za przegrywającą spór.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania - art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż pomimo przyznania przez pozwaną faktu wystawienia faktury przez powoda zgodnie z łączącą strony umową i odczytem licznika ciepła, Sąd oddalił powództwo obciążając powoda dowodem wykazania zasadności jej wystawienia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty wskazał ogólnie, że kwestionuje powództwo co do zasady i wysokości. Pozwana nie kwestionowała na żadnym etapie postępowania, zarówno w pismach procesowych jak i podczas przesłuchania pozwanej w charakterze strony, sposobu naliczenia opłaty za zużytą energię cieplną w oparciu o ustalenia umowne i odczyt licznika. Pozwana nigdy nie kwestionowała, a nawet wprost przyznała, że zgodnie z postanowieniami umowy łączącej ją z powodową spółdzielnią dokonany został odczyt licznika ciepła, na podstawie tegoż odczytu wystawiona została na rzecz pozwanej faktura VAT. Faktura ta została przyjęta i podpisana przez pozwaną. Pozwana w żaden sposób nie kwestionowała zarówno sposobu naliczenia faktury, jak i samej jej wysokości, twierdząc konsekwentnie, że instalacja c.o. była przestarzała, niesprawna i jej modernizacja przyniosłaby znaczącą obniżkę opłat z tytułu ciepła. Sąd pierwszej instancji całkowicie pominął wnioski i tezy dowodowe strony pozwanej, kwestionującej roszczenie powoda w oparciu o argumenty wskazane powyżej, pomijając okoliczność że strona pozwana nie kwestionowała i jednocześnie przyznała okoliczność wystawienia faktury zgodnie z umową i odczytem licznika.

Pozwana w odpowiedzi na apelację powoda wniosła o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezpodstawna. Podniesione w niej zarzuty nie są trafne. Sąd Rejonowy ocenił zebrane dowody zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. i dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia, jak również Sąd Okręgowy podziela stanowisko tego Sądu odnośnie oceny prawnej dochodzonego przez powoda żądania i się do niej odwołuje bez potrzeby ponownego przytaczania przywołanej w motywach rozstrzygnięcia argumentacji.

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów apelacji dotyczących naruszenia art. 229 k.p.c., art. 230 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż pomimo przyznania przez pozwaną faktu wystawienia faktury przez powoda zgodnie z łączącą strony umową i odczytem licznika ciepła, Sąd oddalił powództwo obciążając powoda dowodem wykazania zasadności jej wystawienia.

Stosownie do treści art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Nie można przy tym zapominać, że fakty przyznane to fakty podane przez jedną stronę i potwierdzone - jako zgodne z prawdą - przez stronę przeciwną w drodze wyraźnego oświadczenia złożonego w toku postępowania. Fakt, który ma podlegać przyznaniu, powinien być przy tym jednoznacznie określony, gdyż tylko wtedy może zostać potwierdzony przez stronę przeciwną jako zgodny z prawdą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 680/08, LEX nr 519278). Przyznanie ma ten skutek, że fakty przyznane przyjmowane są bez przeprowadzenia dowodu, z tym jednak, że przyznanie nie może budzić wątpliwości (por. Dolecki Henryk, Komentarz do art. 229 Kodeksu postępowania cywilnego, [w:] Dolecki Henryk (red.), Wiśniewski Tadeusz (red.), Gromska-Szuster Irena, Jakubecki Andrzej, Klimkowicz Jan, Knoppek Krzysztof, Misiurek Grzegorz, Pogonowski Piotr, Zembrzusi Tadeusz, Żywnowski Tadeusz, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366. LEX, 2013).

Analiza treści sprzeciwu wskazuje, iż pozwana przyznała, że zgodnie z postanowieniami umowy najmu łączącej strony został dokonany odczyt licznika ciepła i że na podstawie tego odczytu została wystawiona na rzecz pozwanej faktura. Niemniej jednak pozwana również wyraźnie wskazała, że m.in. kwestie wysokości opłat za energię ciepłą pozostają sporne pomiędzy stronami od 2008 r. Co istotne, pozwana zakwestionowała żądanie powoda zarówno co do wysokości, jak i co do zasady. Wysokość należnej powodowi opłaty za energię ciepłą była między stronami sporna, skoro pozwana ją kwestionowała, brak było zatem jakichkolwiek podstaw do stosowania art. 229 k.p.c. i uznania wysokości dochodzonych opłat za okoliczność przez pozwaną przyznaną. Wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącego pozwana na żadnym etapie postępowania nie przyznała wyraźnie, że zgadza się z wysokością roszczenia powoda. Samo przyznanie faktu wystawienia faktury przez powoda nie jest równoznaczne z przyznaniem przez pozwaną, że kwota widniejąca na fakturze jest wskazana w sposób prawidłowy.

Z kolei jeśli chodzi o zarzut powoda naruszenia art. 230 k.p.c. wskazania wymaga, że zgodnie z tym przepisem, gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Zatem zastosowanie tego przepisu wchodzi w rachubę jedynie wówczas, gdy jest to uzasadnione wynikiem całej rozprawy. Oznacza to konieczność uwzględnienia zarówno postawy procesowej strony, jak również ostatecznych wyników postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 298/10, LEX nr 950421).

Powtórzyć jedynie należy, że skoro wysokość należnej powodowi opłaty za energię ciepłą była między stronami sporna, gdyż pozwana ją kwestionowała, to brak było zatem jakichkolwiek podstaw do stosowania art. 230 k.p.c. i uznania wysokości dochodzonych opłat za okoliczność przez pozwaną przyznaną. Jak już wyżej wyjaśniono to, że pozwana potwierdziła przeprowadzenie czynności związanych z realizacją umowy polegających na odczytaniu wskazań licznika i odniesieniu ich do ilości zużytej energii cieplnej, nie oznacza, że nie kwestionuje ona zasadności naliczonej opłaty. Pozwana wyraźnie zanegowała roszczenie dochodzone pozwem zarówno co do wysokości, jak i co do zasady. Prócz tego w kontekście uzasadniania dla zarzutu naruszenia art. 230 k.p.c. za niezrozumiałe uznać należy twierdzenia powoda o oddaleniu wniosków dowodowych pozwanej. Sąd I instancji oddalił wnioski

dowodowe pozwanej ponieważ prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność zarzutu potrącenia złożonego w sprzeciwie od nakazu zapłaty było niedopuszczalne, a także z uwagi na prekluzję dowodową tych wniosków. Jednak fakt ten nie zmieniał tego, że postawa procesowa strony pozwanej dowodziła braku uznania przez nią wysokości roszczenia.

W konsekwencji, nie można odmówić słuszności stanowisku Sądu I instancji, że jeżeli pozwana zakwestionowała roszczenie powoda zarówno, co do zasady, jak i co do wysokości, to powód był zobowiązany udowodnić zarówno zasadność, jak i wysokość dochodzonego roszczenia zgodnie z art. 6 k.c.

Artykuł 6 k.c. stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. W postępowaniu cywilnym reguła ta została powtórzona w art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przytoczone regulacje oznaczają, że ciężar udowodnienia twierdzenia o istnieniu określonego faktu spoczywa na twierdzącym, a nie na przeczącym. Tylko wyjątkowo – gdy wynika to z przepisów ustanawiających domniemanie prawne wzruszalne – ciężar udowodnienia stanu przeciwnego, niż przyjęty w domniemaniu, obciąża przeczącego.

Prócz tego, na uwadze należy mieć, iż nawet w sytuacji, w której pozwany ogranicza się do zaprzeczenia twierdzeniom pozwu, powód nie jest zwolniony od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej podstawę faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd obowiązany jest, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, z punktu widzenia prawa materialnego.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznaje za słuszne stanowisko Sądu pierwszej instancji, z którego wynika, że aby można było zweryfikować wysokość zużytej przez pozwaną energii cieplnej wskazanej w spornej fakturze, tj. 142,957 GJ, powód powinien przedłożyć do akt sprawy comiesięczne odczyty licznika ciepła u pozwanej za 2010r., czego nie uczynił. Nadto, powód nie wykazał kiedy rozpoczął okres grzewczy w 2010r., ani za które miesiące zostały wystawione faktury zawierające zaliczkę na poczet energii cieplnej. Nie jest możliwe zweryfikowanie ilości 142,957 GJ z faktury bez początkowej wartości stanu licznika z początku sezonu grzewczego roku 2010 r. ponieważ prawidłowe rozliczenie umowy w tym zakresie wymaga odjęcia od stanu licznika na dzień 31 grudnia 2010 r. stanu licznika z daty rozpoczęcia sezonu grzewczego. Od tak uzyskanej różnicy należało odjąć zaliczki miesięczne na poczet energii cieplnej pobierane w nieustalonym okresie 2010 r. Kwot zaliczek również nie można było ustalić, z uwagi na brak wskazania przez powoda daty rozpoczęcia okresu grzewczego, co konsekwencji doprowadziło do niemożności ustalenia okresu, za jaki pobierano zaliczki.

W tym stanie rzeczy podzielając stanowisko Sądu Rejonowego, iż żądanie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Stosownie do wyniku sporu rozstrzygnięto o kosztach postępowania przed sądem drugiej instancji w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349, ze zm.).